

Kolláth Ágnes

Habán üvegek a török kori Budán?

A budai Szent György tér délnyugati részén 1998-ban számos török kori objektum feltárására került sor. Közöttük volt egy szabálytalan alakú, 3–7 méter átmérőjű, 14 méter mély, ismeretlen rendeltetésű, hatalmas gödör, melyet részben még a hódoltság idején, részben pedig a visszafoglalás után hulladékkal töltöttek fel. A nagy mennyiségű kerámia és állatcsont mellett betöltése embercsontokat, vas- és bronztárgyakat valamint 17-18. századi üvegleleteket tartalmazott. Ez utóbbiak közül messze kiemelkedtek egy lapított gömbtestű, szűk nyakú, kékes színű üvegedény töredékei. A palacknak ugyanis nem csak formája egyedi az ismert magyarországi leletanyagban, hanem gazdag, színes, zománctfestéssel is ellátták, és vállára az 1671-es évszámot írták. Ilyen módon díszített, több esetben ugyancsak évszamos üvegtárgyak egyrészt a budapesti Iparművészeti Múzeumban található, melyek közül egyről biztosan tudjuk, egy másiknál pedig igen valószínű, hogy Erdélyből kerültek a gyűjteménybe. Emiatt az eddigi művészettörténeti kutatásokban azt valószínűsítették, hogy ezek az edények a porumbáki (Felsőporumbák/Porumbacu de Sus, RO), fejedelmi üveghuta termékei, s festésüket esetleg alvinci (Vințu de Jos, RO) habán mesterek végezték. Ezt a Szent György téri palack formai és díszítésbeli jellegzetességei sem zárják ki. Ugyanakkor a

Budapest területén folytatott ásások során több helyütt kerültek elő a szóban forgó palackhoz dekorációjukban igen közel álló töredékek. A városból egyébként viszonylag nagy számban ismerünk hódoltság kori kontextusból ónmázás, habán kerámiatárgyakat is. Mivel azonban Budához jóval közelebb is dolgoztak anabaptista kézművesek, itteni előkerülésük által ezen üvegek erdélyi eredete még bizonytalanabbá vált. Előadásommal szeretném felhívni a figyelmet erre a tárgycsoportra, ugyanis akár az Erdélyi Fejedelemség, akár a Magyar Királyság területén készítették őket, jelenlétük a török kori Budán fontos adalékot szolgáltat a három országrész kora újkori kapcsolatrendszeréhez.

